

Hlas farnosti

ročník
XXXIII.
č. 5
1. 2. 2026

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Krátky pohľad do histórie zasväteného života

Už od apoštolských čias existovali muži a ženy, ktorí sa rozhodli nasledovať Krista s väčšou slobodou srdca. Spočiatku išlo o panny a vdovy, ktoré žili v stave oddanej služby pre nebeské kráľovstvo, zostávajúc vo svojich domovoch, no neskôr sa začali združovať, aby vernejšie zachovávali svoje predsavzatie.

Zlomovým momentom pre formovanie organizovaného zasväteného života bol koniec prenasledovania kresťanov a Milánsky edikt v roku 313. Keď pominula hrozba krvavého mučeníctva, mnohí kresťania hľadali nový spôsob, ako radikálne odpovedať na Božiu lásku a pozvanie. Túžba po dokonalosti viedla k vzniku pustovníctva. Za otca tohto hnutia sa považuje svätý Anton Pustovník, ktorý v egyptskej púšti žil životom modlitby a odriekania. Pustovníci, či už ako jednotlivci (anachoreti) alebo v skupinách, zasväcovali svoj život Božej chvále v prísnom odlúčení od sveta a v tichu samoty. Čoskoro sa však ukázalo, že pre väčšinu ľudí je bezpečnejšou cestou život v spoločenstve. Svätý Pachomius v Egypte založil prvé kláštory (cenobitský život), kde mnísi žili pod vedením opáta a podľa spoločných pravidiel, čo sa stalo vzorom pre ďalší vývoj.

Na Západe zohral kľúčovú úlohu svätý Benedikt z Nursie, právom nazývaný patriarchom západného mníšstva. Jeho regula, charakterizovaná heslom „Modli sa a pracuj“ (Ora et labora), vniesla do kláštorov poriadok, stabilitu a miernosť. Benediktínske kláštory sa v období sťahovania národov stali nielen centrami duchovnosti, ale aj ostrovmi civilizácie, kde sa zachraňovala antická kultúra, odpisovali knihy a učili nové národy remeslám a poľnohospodárstvu. Na našom území sa benediktíni usadili už v 9. storočí, pričom Kláštor sv. Hipolyta na Zobore pri Nitre nadviazal na cyrilo-metodskú tradíciu a stal sa významným centrom.

V priebehu storočí sa však v kláštoroch objavoval aj úpadok dodržiavania regulí, bohatstvo jednotlivých kláštorov, či zásahy svetskej moci, čo vždy vyvolávalo potrebu reformy. V 10. storočí zažiarilo reformné hnutie z kláštora Cluny, ktoré obnovilo prísnu disciplínu a oslobodilo mníšsky život od vplyvu feudálov (statkárov), obnovilo sa aj slobodné volenie opátov. Túžba po ešte väčšej chudobe a samote viedla v 11. a 12. storočí k vzniku nových reholí. Svätý Bruno založil kartuziánov, ktorí spojili pustovnícky život s kláštorným v absolútnom mlčaní. Cisterciáni, reformovaní benediktíni pod vedením svätého Bernarda z Clairvaux, sa vrátili k prísnej chudobe a manuálnej práci, čím prispeli k hospodárskemu rozvoju Európy. Paralelne vznikali aj rády rehoľných kanonikov, napríklad premonštráti založení svätým Norbertom, ktorí spájali mníšsky život s kňazskou pastoraáciou.

Vrcholný stredovek priniesol do Cirkvi nové výzvy, na ktoré staré mníšske rády nedokázali vždy pružne reagovať. Odpoveďou bol vznik žobravých reholí v 13. storočí. Svätý František z Assisi a svätý Dominik založili spoločenstvá, ktoré sa zriekli majetku nielen ako jednotlivci, ale aj ako inštitúcie. Františkáni a dominikáni neostávali v kláštornej klauzúre, ale vyšli do miest, na univerzity a medzi ľud, aby hlásali evanjelium slovom i príkladom chudoby. V tomto období vznikli v súvislosti s križiackymi výpravami aj rytierske rády (templári, johaniti), ktoré spájali mníšske sľuby s ochranou pútnikov a starostlivosťou o chorých.

Novovek priniesol ďalšiu výraznú zmenu v chápaní zasväteného života. V reakcii na reformáciu založil svätý Ignác z Loyoly Spoločnosť Ježišovu (jezuitov), ktorá sa stala významnou „motorom“ katolíckej obnovy. U jezuitov sa dostali do úzadia chórová modlitba a nosenie rehoľného odevu, aby boli plne k dispozícii pre misie, školstvo a obranu viery. Nasledovali storočia vzniku mnohých moderných kongregácií zameraných na charitatívnu činnosť, výchovu mládeže a

starostlivosť o chorých, ako boli vincentíni, redemptoristi, školskí bratia či saleziáni, ktorí reagovali na sociálne potreby priemyselnej revolúcie.

Na našom území sú pustovníci svätý Andrej-Svorad a Benedikt na Skalke pri Trenčíne dôkazom prepojenia východnej a západnej spirituality. V slovenskom kontexte zohrali rehole nezastupiteľnú úlohu pri formovaní národa. Benediktíni, cisterciáni, premonštráti či františkáni boli nositeľmi kultúry a vzdelania. V období katolíckej reformy zohrali kľúčovú úlohu jezuiti, ako aj školský rád piaristov. Tragickou kapitolou bola "Barbarská noc" v roku 1950, kedy komunistický režim v Československu násilne likvidoval kláštory a internoval rehoľníkov. Napriek prenasledovaniu rehoľný život prežil v ilegalite, v tzv. tajnej Cirkvi, a po roku 1989 zažil opätovnú obnovu a rozkvet. Zároveň sa pridali úplne nové formy zasväteného života, v ktorých sa zasvätené povolanie často prežíva nenápadne popri bežných civilných povolaniach.

Druhý vatikánsky koncil v dokumente *Perfectae caritatis* vyzval na primeranú obnovu rehoľného života, ktorá má zahŕňať návrat k prameňom a k prvotnému duchu inštitútov, ako aj ich prispôsobenie zmeneným časovým podmienkam. Koncil potvrdil, že zasvätený život patrí k tajomstvu Cirkvi a je znakom, ktorý môže a má priťahovať všetkých členov Cirkvi k horlivému plneniu povinností kresťanského povolania. Dnes sa tento "strom s mnohými vetvami" naďalej rozvíja, pričom zahŕňa nielen tradičné mníšstva a rehole, ale aj sekulárne inštitúty, ktorých členovia žijú vo svete a usilujú sa o jeho posvätenie zvnútra, ako aj spoločnosti apoštolského života. Bez ohľadu na formu zostáva podstatou zasväteného života radikálne nasledovanie Krista a svedectvo o tom, že svet nemožno pretvoriť bez ducha blahoslavenstiev.

OZNAMY NA ŠTVRTÚ NEDEĽU V CEZROČNOM OBDOBÍ

2. 2.	Pondelok	Obetovanie Pána, sviatok
3. 2.	Utorok	Sv. Blažej, biskup a mučeník, ľubovol'ná spomienka
5. 2.	Štvrtok	Sv. Agáta, panna a mučenica, spomienka
6. 2.	Piatok	Sv. Pavol Miki a spoločníci, japonskí mučeníci, spomienka
8. 2.	Nedeľa	PIATA NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

Ostatné dni sú férie Cezročného obdobia.

- **V pondelok je sviatok Obetovanie Pána (Hromnice),** kedy sa slávi *Svetový deň zasväteného života*. Na začiatku svätých omší bude požehnanie hromničných sviec. Prineste si vlastné sviece a majte ich zapálené už na začiatku svätej omše. Prosíme, dbajte pri tom o bezpečnosť a čistotu.
- **V utorok budeme udeľovať tradičné svätoblažejské požehnanie** na záver oboch svätých omší. Budeme ním prosiť Pána, aby nás – na príhovor sv. Blažej – chránil od chorôb hrdla.
- **V tomto týždni je prvý piatok v mesiaci.** Vo farskom kostole budeme spovedať od pondelka do štvrtka od 16.00 hod. a v piatok od 15.00 hod. Chorých a nevládných budeme spovedať v piatok dopoludnia. O 15.00 hod. vystavíme Oltárnu sviatosť na poklonu a osobné odprosienie. Na začiatok poklony sa pomodlíme *korunku Božieho milosrdenstva*, na záver bude prvopiatková odprosujúca pobožnosť.
- **Vo štvrtok bude na záver večernej svätej omše prvoštvrtková pobožnosť** pred vyloženou Oltárnou sviatosťou, pri ktorej sa budeme modliť za nové duchovné povolania.
- **V rámci prvej soboty bude na Starých Horách tradičné stretnutie zasvätených rehoľníkov** a rehoľníčok s diecéznym biskupom Mons. Mariánom Chovancom. Stretnutie v bazilike sa začne modlitbou svätého ruženca o 9.45 hod. a pokračovať bude svätou omšou o 10.30 hod.

Úradné hodiny farskej kancelárie: <u>Pondelok, Streda, Piatok</u> : 9.00 – 11.45 h. <u>Utorok, Štvrtok, Piatok</u> : 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bbместо.fara.sk e-mail: fara.bb.место@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesu I, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		